

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การฟ้องคดีและอายุความในการฟ้องคดีให้เจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้อง
คดีใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีความรับผิดทางละเมิด

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๕๐.๑๐๔(๖)/๑๔๗๓
ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ ขอรื้อหรือข้อกฎหมาย ซึ่งสรุปข้อเท็จจริงได้ ดังนี้

เนื่องด้วยสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ได้มีมติมอบหมาย
ให้อธิการบดีพิจารณาหาผู้ควรจะต้องรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการฟ้องความรับผิดทางแพ่งก่อนที่คดี
จะขาดอายุความกรณีการทำสัญญากู้เงินเพื่อชำระค่าก่อสร้างหอพักนักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยฯ
กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งมูลกรณีดังกล่าวปรากฏดังนี้

เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
โดยรองศาสตราจารย์ไพบุลย์ มากจันทร์ อธิการบดี ได้จัดทำหนังสือถึงผู้จัดการสำนักงานธุรกิจ
สำนักงานธุรกิจศรีราชา ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ขอกู้เงินเพื่อชำระหนี้ให้กับผู้ลงทุนก่อสร้าง
หอพักนักศึกษาและอาคารสันทนาการ ต่อมาวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙ ธนาคารกรุงไทยฯ
โดยนายสมคิด สุจิตตานนท์รัตน์ ผู้จัดการฯ ได้มีหนังสือถึงอธิการบดี อนุมัติสินเชื่อ ซึ่งมีเงื่อนไข
ตามข้อ ๒.๘ ว่า มหาวิทยาลัยฯ ต้องได้รับมติจากสภามหาวิทยาลัยฯ ในการกู้เงินครั้งนี้ก่อน ดังนั้น
จึงได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่สภามหาวิทยาลัยฯ เพื่อพิจารณา โดยสภามหาวิทยาลัยฯ
ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๙ วันอังคาร ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ได้มีมติ “เห็นชอบในหลักการ
และให้มหาวิทยาลัยฯ ดำเนินการได้ตามเสนอ”

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๐ ได้มีกลุ่มบุคคลทำหนังสือร้องเรียนพฤติกรรม
ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยฯ รวม ๒๓ ข้อ ส่งถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยในข้อร้องเรียน
ข้อ ๑ - ๕ เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดสร้างหอพักนักศึกษาและการจัดซื้อหอพักคืน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงได้สั่งการแนบท้ายหนังสือร้องเรียน มอบสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา (สกอ.) โดย สกอ. ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๕๐๙.๖(๒.๑)/๑๐๗๐ ลงวันที่
๒๕ มกราคม ๒๕๕๐ ถึงนายกสภามหาวิทยาลัยฯ แนะนำให้สภามหาวิทยาลัยฯ แต่งตั้งคณะกรรมการ
ตรวจสอบข้อเท็จจริงและควรให้ผู้ถูกร้องเรียนพักการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอธิการบดีไปก่อน
จนกว่าการตรวจสอบข้อเท็จจริงจะเสร็จสิ้น ดังนั้น ในการประชุมสภามหาวิทยาลัยฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๐
วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๐ วาระที่ ๕.๑ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนพฤติกรรมของอธิการบดี
ตามหนังสือร้องเรียน และมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง ตรวจสอบข้อมูลการร้องเรียน
พร้อมทั้งให้รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ มากจันทร์ (อธิการบดี) ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการนอกสถานที่ตั้ง
ของมหาวิทยาลัยฯ และแต่งตั้งนายทวีชัย เหลี่ยมศิริวัฒนา เป็นผู้รักษาราชการแทนอธิการบดี
ตามคำสั่งสภามหาวิทยาลัยฯ ที่ ๐๒/๒๕๕๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและพักการปฏิบัติ
หน้าที่ของอธิการบดี ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ และคำสั่งสภามหาวิทยาลัยฯ ที่ ๐๓/๒๕๕๐
เรื่อง แต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนอธิการบดี ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๓/๒๐ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ในระหว่างพักการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๐ รองศาสตราจารย์ ไพบุลย์ มากจันทร์ ในนามมหาวิทยาลัยฯ ได้ไปลงนามทำสัญญากู้เงินประจำกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ณ สำนักงานธุรกิจตราตรา เป็นเงินจำนวน ๒๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยรองศาสตราจารย์ไพบุลย์ฯ ได้นำมติสภามหาวิทยาลัยฯ ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๙ ให้ธนาคารกรุงไทยฯ พิจารณาตามเงื่อนไขข้างต้น ธนาคารกรุงไทยฯ จึงได้อนุมัติเงินกู้ให้แก่มหาวิทยาลัยฯ ในวันดังกล่าว หลังจากได้รับเงินกู้แล้ว มหาวิทยาลัยฯ ได้ผ่อนชำระต้นเงินและดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารกรุงไทยฯ บางส่วนตามข้อตกลงในสัญญากู้เงิน โดยชำระครั้งสุดท้ายวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๑ หลังจากนั้นมิได้ชำระอีกเลย ธนาคารกรุงไทยฯ จึงได้มีหนังสือบอกกล่าวทวงถามถึงมหาวิทยาลัยฯ ให้ชำระหนี้เงินพร้อมดอกเบี้ย

เมื่อมหาวิทยาลัยฯ ได้รับหนังสือบอกกล่าวทวงถามให้ชำระหนี้เงินพร้อมดอกเบี้ยแล้ว มหาวิทยาลัยฯ ได้นำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยฯ ในการประชุมสภามหาวิทยาลัยฯ ครั้งที่ ๖/๒๕๕๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑ สภามหาวิทยาลัยฯ ได้มีมติ (๑) ไม่ให้สัตยาบันเพื่อรับรองการเข้าทำสัญญากู้เงิน ๒๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ของอธิการบดี (รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ มากจันทร์) เนื่องจากเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องและมหาวิทยาลัยฯ ควรศึกษาข้อกฎหมายเพื่อบอกล้างสัญญาดังกล่าว (๒) เนื่องจากสัญญาดังกล่าวนี้น่าจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของการทำสัญญาก่อน ซึ่งต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง ดังนั้น มหาวิทยาลัยฯ จึงควรทำหนังสือเพื่อแจ้งตอบธนาคารกรุงไทยฯ ว่ามหาวิทยาลัยฯ กำลังอยู่ในระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องของสัญญา ทำให้การชำระเงินตามที่ธนาคารฯ มีหนังสือเร่งรัดทวงถาม ไม่สามารถดำเนินการได้ในขณะนี้ (๓) ให้มหาวิทยาลัยฯ จัดเตรียมทีมที่ปรึกษากฎหมายที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อศึกษาแนวทางการบอกล้างสัญญา โดยให้อธิการบดีนำเสนอค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จะต้องเกิดขึ้นในการดำเนินการทางกฎหมายต่อสภามหาวิทยาลัยฯ และ (๔) หากมีประเด็นข้อสรุปเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวนี้ว่า อาจมีเรื่องทุจริตเกิดขึ้น ให้นายกสภามหาวิทยาลัยฯ เป็นผู้มียอำนาจในการลงนามหนังสือเพื่อนำส่งเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

หลังจากนั้นธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จึงได้ยื่นฟ้องมหาวิทยาลัยฯ ต่อศาลจังหวัดชลบุรี เป็นคดีแพ่ง ให้ชำระหนี้เงินพร้อมดอกเบี้ย และต่อมาศาลจังหวัดชลบุรีมีคำพิพากษา เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ให้มหาวิทยาลัยฯ (จำเลย) ชำระเงินจำนวน ๒๕๙,๙๙๙,๙๙๙.๙๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ธนาคารกรุงไทยฯ (โจทก์) (ดอกเบี้ยนับถึงวันฟ้องต้องไม่เกิน ๒๕,๐๐๒,๗๓๙.๗๓ บาท) กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๒๐๐,๐๐๐ บาท หลังจากศาลจังหวัดชลบุรีอ่านคำพิพากษา มหาวิทยาลัยฯ (จำเลย) ได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลจังหวัดชลบุรี ต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๒

ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๒ มหาวิทยาลัยฯ ได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ที่ ๗๒๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ และคำสั่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ที่ ๙๑๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้รายงานผลการสอบสวนเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ว่าการกระทำของรองศาสตราจารย์ไพบุลย์ฯ นั้น เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และปราศจากอำนาจที่ไปลงนามในสัญญากู้เงินกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในระหว่างถูกสั่งพักการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอธิการบดี ทำให้มหาวิทยาลัยฯ ได้รับความเสียหาย จึงต้องรับผิดชอบมหาวิทยาลัยฯ เป็นจำนวน ๓๕,๗๒๖,๕๕๖ บาท

ต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๒ มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ พิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัดชลบุรี) หลังจากศาลอุทธรณ์ภาค ๒ อ่านคำพิพากษามหาวิทยาลัยฯ (จำเลย) ได้ฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ต่อศาลฎีกา โดยในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา มหาวิทยาลัยฯ ได้จัดทำหนังสือขอหารือเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวไปยังกรมบัญชีกลางและกระทรวงการคลัง ซึ่งกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือที่ กค ๐๔๑๐.๕/๑๒๑๔๓ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๖ ถึงอธิการบดี เรื่อง การพิจารณาความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ โดยเห็นว่า เนื่องจากพยานหลักฐานในการพิจารณายังไม่ครบถ้วน จึงเห็นสมควรส่งสำนวนสอบให้มหาวิทยาลัยฯ ดำเนินการสอบสวน รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนแล้วส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบอีกครั้งภายในอายุความต่อไป มหาวิทยาลัยฯ ได้รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมและแจ้งความเห็นต่อกระทรวงการคลังว่า มหาวิทยาลัยฯ เห็นว่ารองศาสตราจารย์ไพบุลย์ฯ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวน ๒๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมากระทรวงการคลังได้มีหนังสือที่ กค ๐๔๑๐.๓/๓๔๑๙ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงอธิการบดี เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ โดยเห็นว่า ให้มหาวิทยาลัยฯ ยุติเรื่องความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยฯ ได้รับประโยชน์จากเงินกู้ดังกล่าวแล้ว และเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๘ ศาลฎีกามีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์

ในการนี้ สภามหาวิทยาลัยฯ ในการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๘ ได้มีมติเกี่ยวกับกรณีค่าก่อสร้างหอพักนักศึกษา ที่แม้กรมบัญชีกลางจะยุติการดำเนินการในเรื่องความรับผิดชอบแต่ในทางกฎหมายมหาวิทยาลัยฯ ยังคงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยฯ จึงควรจัดหาที่ปรึกษากฎหมาย เพื่อหารือเกี่ยวกับผู้ที่ต้องรับผิดชอบและฟ้องร้องความรับผิดทางแพ่ง ก่อนที่คดีจะขาดอายุความ ประกอบกับในการประชุมสภามหาวิทยาลัยฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ได้มีมติมอบอธิการบดีพิจารณาหาผู้ที่ควรจะต้องรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการฟ้องความรับผิดทางแพ่งก่อนที่คดีจะขาดอายุความ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกจึงขอหารือว่า มหาวิทยาลัยฯ จะสามารถดำเนินการฟ้องร้องบังคับคดีรองศาสตราจารย์ไพบุลย์ มากจันทร์ ในฐานะผู้กระทำให้มหาวิทยาลัยฯ ได้รับความเสียหาย หรือบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้หรือไม่ และจะต้องฟ้องคดีภายในอายุความตามกฎหมายใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้วปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามคำชี้แจงของผู้แทนมหาวิทยาลัยฯ ว่า มีการดำเนินการลงโทษรองศาสตราจารย์ไพบุลย์ฯ ทางวินัย โดยมีคำสั่งปลดออกจากราชการ ซึ่งรองศาสตราจารย์ไพบุลย์ฯ ได้มีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) และฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด อีกทั้งยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ดำเนินการเกี่ยวกับความผิดทางอาญากับรองศาสตราจารย์ไพบุลย์ฯ ด้วย โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการสรุปสำนวนของป.ป.ช.

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารื้อดังกล่าวแล้วเห็นว่า กรณีของ รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ฯ เมื่อกระทรวงการคลังมีความเห็นว่า การทำสัญญากู้เงินกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒๖๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้กระทำภายหลังจากที่สภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมนต์ตะวันออกได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ดังนั้น การที่รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ฯ อธิการบดี ทำสัญญากู้เงินกับธนาคารกรุงไทยฯ ในขณะที่ถูกสั่งพักการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอธิการบดี แต่เงินกู้ ที่ได้มาจำนวนดังกล่าว มหาวิทยาลัยฯ ได้นำไปชำระหนี้ให้แก่ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) มหาวิทยาลัยฯ จึงเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากเงินกู้ดังกล่าว นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบภาระการชำระหนี้ จากการกู้เงินให้แก่ธนาคารกรุงไทยฯ กับภาระที่ต้องชำระหนี้เดิมให้แก่ธนาคารทหารไทยฯ ปรากฏว่า การชำระหนี้ให้แก่ธนาคารกรุงไทยฯ จะทำให้ลดภาระการชำระดอกเบี้ยลงถึง ๑๘๕,๘๕๔,๘๓๒.๗๗ บาท กรณีจึงถือไม่ได้ว่ามหาวิทยาลัยฯ ได้รับความเสียหาย จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดและให้ยุติเรื่องความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเมื่อกระทรวงการคลังมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยฯ ไม่ได้รับความเสียหาย จากการที่รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ฯ ได้ทำสัญญากู้เงินระหว่างที่ตนถูกพักการปฏิบัติหน้าที่อธิการบดี มหาวิทยาลัยฯ จะต้องปฏิบัติตามความเห็นของกระทรวงการคลังและไม่สามารถดำเนินการฟ้องร้อง บังคับคดีเพื่อเอาผิดกับรองศาสตราจารย์ไพบุลย์ฯ โดยอาศัยมูลเหตุละเมิดได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๘^๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์ การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงไม่มีความจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยประเด็นเรื่องอายุความอีก

ส่วนกรณีของบุคคลอื่นที่ว่ามีมหาวิทยาลัยฯ จะสามารถดำเนินการฟ้องร้องบังคับคดี เอากับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้หรือไม่นั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลอื่นก็ไม่อาจพิจารณา วินิจฉัยในประเด็นนี้ได้

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๐

^๑ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็น ของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ รวมทั้งราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้น โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้แต่งตั้งของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นสั่งการไปตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

เมื่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความ

ในกรณีที่ปรากฏตามความเห็นของกระทรวงการคลังว่ามีผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน เพิ่มขึ้นหรือต่างไปจากสำนวนที่ผู้แต่งตั้งส่งให้ตรวจสอบ หากยังไม่เคยมีการสอบสวนนั้นในฐานะผู้ต้องรับผิดมาก่อน ให้ผู้แต่งตั้งส่งเรื่องให้คณะกรรมการทำการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบนั้นเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการ ถ้าผลของ คำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งตรงกับความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งสั่งการให้ผู้นั้นรับผิดชอบแล้วรายงาน กระทรวงการคลังเพื่อทราบ ถ้าผลของคำวินิจฉัยของผู้แต่งตั้งต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้ง รายงานกระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๑๗ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้ บังคับโดยอนุโลม